

Serbest Meslek Faaliyetinde Envantere Kayıtlı Demirbaş Satışı

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	45404237-130[I-21-287]-62122
Tarih	10.03.2023

T.C.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

Gelir İdaresi Başkanlığı

Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-45404237-130[I-21-287]-62122

10.03.2023

Konu : Serbest Meslek Faaliyetinde Envantere Kayıtlı Demirbaş Satışı

İlgi : ... tarihli özelge başvuru formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda;

-Serbest meslek mensubu olduğunuzu, atıl durumda bulunan ancak kullanılabilir durumda olmayan cep telefonu, bilgisayar gibi demirbaşlarınızın bulunduğu,

-Söz konusu demirbaşları amortisman defterinden çıkarmak istediğiniz belirtilerek satış işleminde fatura yerine e-serbest meslek makbuzu düzenleyip düzenleyemeyeceğinizi,

-Yapılacak satışın KDV ve stopaj karşısındaki durumu ile hurda durumdaki demirbaşların nihai tüketicilere satışının mümkün olmadığı belirtilerek

nihai tüketici olarak söz konusu demirbaşları kendinize satış yapıp envanter kayıtlarınızdan çıkartıp çıkartamayacağınız hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

-*"Serbest Meslek Kazancının Tarifi" başlıklı 65 inci maddesinde, "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır. Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır."* hükmüne,

-*"Serbest Meslek Kazancının Tespiti" başlıklı 67 nci maddesinde, "Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır."*

...

Amortismana tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde Vergi Usul Kanunu'nun 328'inci maddesine göre hesaplanan müspet fark kazanca eklenir.

...

Serbest meslek erbabı, mesleki kazançlarını Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tuttukları "Serbest meslek kazanç defteri"ne istinaden tespit ederler."

hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçilerin maddede bentler halinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaları gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, serbest meslek erbabının envantere kayıtlı ve amortismana tabi demirbaş eşya satışı dolayısıyla elde ettiği gelirin mesleki kazancına dahil edilmesi gerekmekte olup, söz konusu demirbaş eşyanın satışının, serbest meslek erbabının kendisine veya üçüncü kişilere yapılması, elde edilen gelirin kazanca eklenmesi uygulamasını etkilememektedir.

Ayrıca, serbest meslek erbabının envantere kayıtlı ve amortismana tabi bir iktisadi kıymeti Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde tevkifat yapma yükümlülüğü bulunanlara satışı esnasında, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde tevkifat yapılacak ödemeler kapsamında sayılmayan bu ödeme dolayısıyla gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, mesleki faaliyetiniz dolayısıyla envanterinize kayıtlı bulunan ve amortismanına tabi bilgisayar, cep telefonu ve benzeri iktisadi kıymetlerin satışından dolayı elde edilen gelirin serbest meslek kazancına dahil edilerek serbest meslek kazancının vergilendirilmesine ilişkin hükümler uyarınca vergiye tabi tutulması gerekmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde, *"Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."* hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların ise aynı Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde düzenlenen veya Bakanlığımıza verilen yetkiye dayanılarak düzenlenmesi uygun görülen belgelerden herhangi biri ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, mezkûr Kanunun;

-210 uncu maddesinde, serbest meslek erbabının bir kazanç defteri tutacağı, bu defterin bir tarafına giderlerin, diğer tarafına da hasılatın kaydedileceği, defterin gider tarafına yapılan giderlerin nev'i ile yapıldığı tarih ve hasılat tarafına ise ücretin alındığı tarih ve miktarı ile kimden alındığının yazılacağı,

-229 uncu maddesinde, fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu,

-236 ncı maddesinde, serbest meslek erbabının, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşterinin de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetinde olduğu,

-328 inci maddesinde, amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde alınan bedel ile bunların envanter defterinde kayıtlı değerleri arasındaki farkın kar ve zarar hesabına geçirileceği, işletme hesabı esasında defter tutan mükelleflerle serbest meslek kazanç defteri tutan mükelleflerin bu farkı defterlerinde hasılat veya gider kaydedecekleri; amortisman ayrılmış olanların değerinin ayrılmış

amortismanlar düşüldükten sonra kalan meblağ olduğu; devir ve trampanın satış hükmünde olduğu

hükme bağlanmıştır.

Buna göre, envanterinize dâhil olan cep telefonu, bilgisayar gibi demirbaşlarınızın, satışı yapılmak veya kendi adınıza çekilmek suretiyle envanterden çıkarılmasına ilişkin olarak fatura düzenlenmesi Kanunen mümkün bulunmamakla birlikte, söz konusu işlemlere ilişkin kayıtların serbest meslek makbuzu ile tevsiki mümkün bulunmaktadır.

Diğer taraftan, envanterinize kayıtlı amortisman tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde, Kanunun 328 inci maddesine göre tespit edilecek satış kârının/zararının; söz konusu iktisadi kıymetlerin kendi adınıza envanterden çekilmesi halinde ise emsal bedeli ile net defter değeri (envanter defterinde kayıtlı değerlerinden, ayrılmış olan amortisman tutarları çıktıktan sonra kalan değerleri) arasındaki farkın serbest meslek defterine kaydedilmesi gerekmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı KDV Kanununun;

-1/1 inci maddesinde, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,

-27 nci maddesinde ise, bedeli bulunmayan veya bilinmeyen işlemler ile bedelin mal, menfaat, hizmet gibi paradan başka değerler olması halinde matrahın, işlemin mahiyetine göre emsal bedel veya emsal ücret olduğu, bedelin emsal bedeline veya emsal ücretine göre açık bir şekilde düşük olduğu ve bu düşüklüğün mükellefçe haklı bir sebeple açıklanamadığı hallerde ise, matrah olarak emsal bedel veya emsal ücretin esas alınacağı ve söz konusu emsal bedel ya da emsal ücretin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tespit olunacağı

hüküm altına alınmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin "Emsal Bedeli ve Emsal Ücreti" başlıklı (III/A-7.) bölümünde,

"3065 sayılı Kanunun 27 nci maddesine göre bedeli bulunmayan veya bilinmeyen işlemler ile bedelin mal, menfaat, hizmet gibi paradan başka değerler olması halinde matrah, işlemin mahiyetine göre emsal bedeli veya emsal ücretidir.

Emsal bedeli ve emsal ücreti Vergi Usul Kanununun 267 nci maddesi hükmüne göre tespit olunur.

Bedelin emsal bedeline veya emsal ücretine göre açık bir şekilde düşük olduğu ve bu düşüklüğün mükellefçe haklı bir sebeple açıklanamadığı hallerde de matrah olarak emsal bedeli veya emsal ücreti esas alınır.

KDV uygulaması bakımından emsal bedelinin tayininde genel idare giderleri ve genel giderlerden mamule düşen hissenin bedele katılmasının mecburi olduğu Kanunun 27 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilmiştir.

Vergi Usul Kanununun 275 inci maddesinde ise genel idare giderlerinden imal edilen emtianın maliyetine pay verilip verilmemesi hususu, mükelleflerin ihtiyarına bırakılmıştır."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre, iş yerinizde atıl durumda bulunan cep telefonu, bilgisayar gibi demirbaşlarınızın kendi adınıza düzenleyeceğiniz serbest meslek makbuzu ile envanterinizden çıkarılması durumunda emsal bedel üzerinden KDV hesaplanması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 13.09.2026